

Epilepsia ei ole mielen sairaus - vai onko?

Epilepsialiiton juhlaseminaari
11.9.2009
Asko Niemelä
Psykiatrian erikoislääkäri

Psyykkisten oireistojen esiintyminen epilepsiassa

- Arviolta 45%- 55%:lla pitkäaikaista epilepsiaa sairastavista esiintyy ei-psykoottista psyykkistä oireistoa.

Kogeorgos ym. 1982, Manchanda ym. 1992,
Mendez ym. 1986, Prieter ja Norra 2005

Psyykkisiä oireita voi ilmetä...

- Kohtausta edeltävästi
- Kohtauksen aikana
- Kohtausten välisenä aikana (interiktaalisesti)

Epilepsiaan liittyvät psyykkiset oireistot

- Kohtausta edeltävässä oireistossa masennusoireisto tai ärsyntyvyys voi alkaa tunteja tai päiviä ennen varsinaista epilepsiakohtausta.
- Oireisto yleensä lievittyy kohtauksen jälkeen
- Syytä edeltäville mielialoireille ei tiedetä

Epilepsiaan liittyvät psyykkiset oireistot

- Kohtauksen aikainen mielialaoireisto on myös mahdollinen
- Kohtauksiin liittyvä ahdistuneisuusoireisto tai pelko-oireisto alkaa usein nopeasti, on kestoltaan lyhyt
- Epilepsiakohtausten välisenä aikana esiintyvä ahdistuneisuusoireisto esiintyy tavallisesti yleistyneenä ahdistuneisuutena, pelko- ja paniikkioireina
- Ahdistuneisuus- ja mielialaoireet voivat esiintyä yhtäaikaan

Interiktaalinen dysfoorinen oireisto

- Masentunut mieliala, voimattomuus, ärsyyntyneisyys, kohonnut mieliala, epätyypillinen kipu, univaikeudet, pelko ja ahdistuneisuus
- Vähintään kolme edellisestä kahdeksasta oireesta

Epilepsiaan liittyvät persoonallisuuden muutokset (?)

- Tunteiden voimistuminen
- Seikkaperäinen, juurta jaksain pohtiva ajattelu, vaikea päästä asian ytimeen
- Lisääntynyt paneutuminen filosofisiin tai uskonnollisiin asioihin
- Seksuaalisen käyttäytymisen muutos
- Näyttö hyvin ristiriitainen

Body - mind

Masennus epilepsiassa

- Masennus kaksi kertaa yleisempää ja itsetuho-yritykset neljä kertaa yleisempiä epilepsiapotilailla kuin potilailla, joilla on jokin muu fyysinen sairaus (Mendes MF, Cummings JL, Benson DV, Archives of Neurology, 43:766-770, 1986)

Psykiatriset komplikaatiot

- Itsetunnon uhka
- Surutyön kieltäminen
- Ennakoiva ahdistus ja pelko
- Välttämiskäyttäytyminen
- Depressio
- Itsetuhoikäyttäytyminen
- Käyttäytymisoireet ja persoonallisuushäiriö
- Väkivalta ja asosiaalisuus
- Psykoottiset tilat